

Eleştiri Ortamı İçin Önce Özgür Ortam Gereklidir

Ayfer Gürdal ÜNAL*

Nitelikli bir eleştiri ortamının gelişmesi için kanımca önce özgür ortama gerek vardır. Ancak ülkemizde maalesef içinde yaşadığımız dönemde tek seslilik teşvik edilen, farklı sesler ise cezalandırılan konumdadır. Özgürlük olmadan eleştiri tohumu büyüyemez. Tez, antitez olabilmesi için önce iki tarafında görüşlerini korkmadan ifade etmesi gerekir.

İkinci olmazsa olmaz; tartışan bir akademik ortamdır. Tartışma yalnız ülke içinde değil, ülke dışındaki akademisyenlerle de olmalıdır ki düzey gelişsinsin.

Bu tartışmanın filizlenebileceği yer öncelikle Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde olması gereken Çocuk Edebiyatı bölümleridir. Nasıl Türk Dili Edebiyatı içinde Tanzimat, Cumhuriyet Dönemi şiir, roman, biyografi, halk edebiyatı, seyahat edebiyatı konularında uzmanlar varsa çocuk edebiyatı uzmanları da olmalı, çocuk edebiyatı kürsünün ayrılmaz ve vazgeçilmez bir parçası olarak görülmelidir. Hâlbuki durum maalesef böyle değildir. Tartışmaların sonucu ortaya çıkan nitelikli incelemelerin kendine yer bulacağı bilimsel çocuk edebiyatı dergilerine, çocuğu merkeze almakla kalmayıp çok ciddiye alan ve onun bilişsel, dilsel, duygusal, sosyal gelişimini besleyecek eserlerin ne denli önemli olduğunu kavrayan bakış açısına ve nihayet eleştiriye kişisel algılamayan, küsmeyen, dikkatle değerlendirip gereğini yapan bir yayın çevresine/iklimine ihtiyaç vardır. Bu yayın çevresini yazarı, editörü, yayımcısı ile beraber düşünmek gerekir.

En sonucusu ise kendiliğinden olmaz. Millî eğitim sistemimizin ilk basamaklarından itibaren gelişir. Konuşan ve sorgulayan, beğendiğini ve beğenmediğini gerekçelendirerek açıklamaya alışmış ve bu açıklamasından dolayı başına kötü bir şey gelmeyeceğini yaşayarak anlamış bir birey ileride eleştiriye de küsmeden, tartarak kabul edip / ret etme kültürünü de oluşturacaktır. Böyle bir birey ise tabii ki ancak özgürlükçü, otoriteyi sorgulayabilen bir ortamda gelişebilir.

* Çocuk kitabı yazarı, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Yarı Zamanlı Öğretim Üyesi.